

NORGES HØYESTERETT

Den 22. juni 2017 avsa Høyesterett dom i

HR-2017-1230-A, (sak nr. 2016/2334), sivil sak, anke over dom,

Hjerttind reinbeitedistrikt (advokat Henrik Boehlke – til prøve)

mot

Jarle Kristian Ottesen (advokat Kristoffer Dons Brøndbo – til prøve)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Bergh**: Saken gjelder spørsmål om bygging av hytter i samsvar med godkjent reguleringsplan innenfor et reinbeitedistrikts område krenker reindriftsretten, herunder retten til beite.
- (2) Hjerttind reinbeitedistrikts område for vår-, sommer- og høstbeite ligger i kommunene Bardu, Salangen, Sørreisa, Målselv og Lenvik i Troms og er på 1004 kvadratkilometer. Som vinterbeite brukes et annet reinbeitedistrikt lenger øst i fylket, Altevatn. Distriktets øvre reintall er 2 250 dyr.
- (3) Sentralt i reinbeitedistriktets område, i Salangen kommune, ligger innsjøen Steinvatnet. Jarle Kristian Ottesen er eier av eiendommene gnr. 27 bnr. 6-8, som blant annet omfatter arealer ved Steinvatnet.
- (4) Sammen med andre grunneiere fremmet Ottesen i 2008 forslag til privat reguleringsplan for Steinvatnet hytteområde. Forslaget omfattet et område på omkring 1400 dekar med 15 nye hyttetomter ved Steinvatnet. Fra tidligere var det ti hytter ved vannet.
- (5) Etter en omfattende planprosess fattet Miljøverndepartementet 15. februar 2013 følgende vedtak:

"I medhold av plan- og bygningsloven § 12-13, godkjenner Miljøverndepartementet deler av Salangen kommune sitt vedtak av 28. oktober 2010 om reguleringsplan for Steinvatnet hytteområde, ved at det tillates inntil 6 hytter i LNF-sone 2 på nordvestsiden av vannet."

- (6) De hyttetomtene som ble godkjent, ligger alle på Jarle Kristian Ottenses eiendom. Tomtene ligger innenfor et område som i kommuneplanen fra 1995 ble avsatt til LNF sone 2, hvor det på visse vilkår kunne tillates spredt hyttebygging. Den byggingen som ikke ble godkjent av Miljøverndepartementet, gjaldt områder på sør- og østsiden av Steinvatnet som i kommuneplanen var avsatt til LNF sone 1, hvor hyttebygging ikke var tillatt.
- (7) Hyttebygging etter reguleringsplanen er foreløpig ikke igangsatt. En hyttetomt ble solgt, men salget ble annullert etter at det oppsto tvist om utbygging i henhold til den vedtatte planen.
- (8) Hjerttind reinbeitedistrikt reiste ved stevning til Ofoten tingrett 25. november 2014 søksmål mot Jarle Kristian Ottesen med påstand om at han er uberettiget til å foreta utbygging i samsvar med den godkjente reguleringsplanen. Tingretten avsa 30. desember 2015 dom med slik domsslutning:
- "1. Jarle Kristian Ottesen frifinnes.**
- 2. Saksomkostninger tilkjennes ikke."**
- (9) Tingrettens dom er avsagt under dissens. Én av de fagkyndige meddommerne fant at utbyggingen vil være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften.
- (10) Hjerttind reinbeitedistrikt anket til Hålogaland lagmannsrett, som 4. oktober 2016 avsa enstemmig dom med slik domsslutning:
- "1. Anken forkastes.**
- 2. I saksomkostnader for lagmannsretten betaler Hjerttind reinbeitedistrikt 134 615 kroner til Jarle Kristian Ottesen. Oppfyllelsesfristen er to uker fra forkynnelse av dommen.**
- 3. Saksomkostnader for tingretten tilkjennes ikke."**
- (11) Lagmannsretten la til grunn at ytterligere hytteutbygging i tillegg til de eksisterende hyttene vil bidra til en økning av ferdselen i området og vil kunne forsterke driftsulemper for reindriften. Lagmannsretten fant det likevel ikke sannsynliggjort at de seks nye hyttene vil være til vesentlig ulempe for reindriften, verken isolert sett eller sett i sammenheng med de hyttene som er der fra tidligere. Bygging vil ut fra dette ikke være i strid med reindriftsloven § 63 første ledd første punktum.
- (12) *Hjerttind reinbeitedistrikt* har anket til Høyesterett og har i hovedsak gjort gjeldende:
- (13) Realisering av reguleringsplanen vil medføre økt menneskelig aktivitet, støy og andre forstyrrelser i reinbeitedistriktet. Dette vil innebære en krenkelse av reindriftsloven § 4 tredje ledd. En hel eller delvis realisering av reguleringsplanen kan dermed ikke gjennomføres uten etter avtale med reinbeitedistriktet eller etter ekspropriasjon.
- (14) Når man er innenfor en sentral del av reinbeitedistriktet, kan ikke varig nedbygging av beitearealer hjemles i reindriftsloven § 63 første ledd første punktum. Det følger av

forarbeidene til denne bestemmelsen at den ikke omfatter etablering av hyttefelt og andre tiltak som normalt krever byggetillatelse etter plan- og bygningsloven.

- (15) Det gjøres ikke gjeldende at realisering av reguleringsplanen i seg selv vil innebære en krenkelse av samenes rettigheter som urbefolkning slik disse er nedfelt i Grunnloven § 108, FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter (SP) artikkel 27 og ILO-konvensjon nr. 169 artikkel 14, jf. artikkel 8. Det særlige vernet som følger av disse konvensjonene, vil imidlertid komme inn som et viktig reelt hensyn ved anvendelsen av de nasjonale reglene som denne saken gjelder.
- (16) Hjerttind reinbeitedistrikt har lagt ned slik påstand:
- "1. **Jarle Kristian Ottesen er uberettiget til å foreta enhver utbygging i henhold til vedtatt reguleringsplan for Steinvatnet.**
  2. **Jarle Kristian Ottesen dømmes til å betale sakens omkostninger for tingretten, lagmannsretten og Høyesterett."**
- (17) *Jarle Kristian Ottesen* har i hovedsak gjort gjeldende:
- (18) Det følger av reindriftsloven § 63 at det kun er utnyttelse til vesentlig skade eller ulempe for reindriftsutøvelsen som vil være uberettiget. En utbygging i tråd med den fastsatte reguleringsplanen vil ikke være til vesentlig skade eller ulempe. Reindriftsamenes bruk av området er begrenset, og eventuelle ulemper som følge av hyttebyggingen vil være av liten betydning.
- (19) Selv om utbyggingen skulle anses som vesentlig til skade eller ulempe for reindriftsutøvelsen, vil den i dette tilfellet ikke være i strid med reindriftsloven § 63. I forarbeidene til lovbestemmelsen er det uttalt at den ikke omfatter tiltak som krever byggetillatelse eller vedtatt reguleringsplan for å settes i verk.
- (20) Jarle Kristian Ottesen har lagt ned slik påstand:
- "1. **Anken forkastes.**
  2. **Hjerttind reinbeitedistrikt dømmes til å betale Jarle Ottesens saksomkostninger for tingrett, lagmannsrett og Høyesterett."**
- (21) *Jeg er kommet til* at anken ikke fører frem.
- (22) Grunnlaget for reindriftsretten er i reindriftsloven § 4 første ledd beskrevet slik:
- "Den samiske befolkningen har på grunnlag av alders tids bruk rett til å utøve reindrift innenfor de delene av fylkene Finnmark, Troms, Nordland, Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Hedmark hvor reindriftssamene fra gammelt av har utøvet reindrift (det samiske reinbeiteområdet)."**
- (23) Som det fremgår av lovbestemmelsen, er retten etablert gjennom alders tids bruk og har således ikke reindriftsloven som sitt rettsstiftende grunnlag. Loven regulerer imidlertid reindriftsrettens nærmere innhold i den utstrekning det for et område ikke kan etableres en mer omfattende rett basert på et annet grunnlag. Disse utgangspunktene er fremhevet blant annet i Selbu-dommen, Rt-2001-769 på side 788, og sammenhengen er nærmere beskrevet i Ot.prp. nr. 25 (2006–2007) side 33. I Stjernøya-dommen, HR-2016-2030-A,

avsnitt 115 er det understreket at reindrifftsretten hviler på et tingsrettslig grunnlag, og at den følgelig nyter et sterkt privatrettslig vern.

- (24) I denne saken er det ikke gjort gjeldende at det foreligger særrettigheter som rekker lenger enn de alminnelige rettighetene som er nedfelt i reindrifftsloven.
- (25) Reindrifftsretten innebærer bruksrettigheter av en særlig karakter, blant annet ved at de omfatter store arealer og gjelder en særlig sårbar næring. På Landbruksdirektoratets nettsider fremheves blant annet:

"Reindrift er en arealkrevende næring, og totalt bruker næringen ca. 40 % av landarealet i Norge. I motsetning til andre primærnæringer som kan dyrke eller tilplante nye arealer, blir ressursgrunlaget for reindrift stadig mindre. Dette skyldes ulike former for inngrep.

...

Rein er det eneste tamme beitedyr som er avhengig av å selv finne beite 365 dager i året. Dette i motsetning til for eksempel sau som vanligvis ikke beiter i utmark mer enn ca 3 måneder i året.

...

Årstidsbeitene kan befinne seg langt fra hverandre, og det er derfor behov for trekk- og flyttleier slik at rein kan utnytte disse. Slike leier følger eldgamle spor bestemt av topografi, sjøer og vassdrag, og inngrep i disse kan få alvorlige konsekvenser.

...

Rein er et såkalt semidomestisert eller halvtamt dyr. Konsekvensen av dette er at rein reagerer negativt på forstyrrelser, og ofte ikke benytter selv gode beiteområder fordi forstyrrelsene der er for store."

- (26) Denne saken gjelder forholdet mellom reindrifftsrettigheter og grunneierens rett til utnyttelse av sin egen eiendom. Det er således tale om privatrettslige rettigheter som står mot hverandre.
- (27) En sentral begrensning i eierens disposisjonsrett over egen eiendom er at utbygging bare kan skje så langt det er i samsvar med bestemmelsene i plan- og bygningsloven. I denne saken foreligger det en reguleringsplan, vedtatt etter reglene i plan- og bygningsloven, som gir Ottesen tillatelse til å bygge hytter som fastsatt i planen. Utbygging er likevel betinget av at det ikke foreligger reindrifftsrettigheter som begrenser den rett Ottesen har som grunneier.
- (28) Reinbeitedistriktet har vist til at reindrifftsrettigheter er ekspropriasjonsrettslig vernet. Dette følger også av reindrifftsloven § 4 tredje ledd, som lyder slik:
- "Ved inngrep i reindriftssamenes reindrifftsrettigheter skal det ytes erstatning i samsvar med alminnelige ekspropriasjonsrettslige grunnsetninger."**
- (29) Jeg kan ikke se at denne bestemmelsen i seg selv bidrar til å løse denne saken. Et vilkår for at det skal ytes erstatning, er at det foreligger et "inngrep". Spørsmålet her er om det er tale om et inngrep. Dette må avgjøres ut fra lovens regulering av forholdet mellom en

grunneier og de som har reindrifftsrettigheter. Slik regulering finnes i reindrifftsloven § 63 første ledd første punktum, som lyder slik:

"Grunneier eller bruksberettiget må ikke utnytte sin eiendom i reinbeiteområde på en slik måte at det er til vesentlig skade eller ulempe for reindrifftsutøvelse i samsvar med denne lov."

- (30) Første ledd andre punktum inneholder en særlig regulering av grunneierens utnytting av egen eiendom til landbruksformål. Partene er enige om at denne bestemmelsen ikke kommer til anvendelse i denne saken, og jeg går ikke nærmere inn på den.
- (31) Bestemmelsen i § 63 første ledd første punktum er videreført fra § 15 første ledd første punktum i den tidligere reindrifftsloven, lov 9. juni 1978 nr. 49, slik den lød etter lovendring 23. februar 1996. De lovforarbeidene som i størst grad inneholder uttalelser av betydning for forståelsene av bestemmelsen, er forarbeidene til endringene i 1996.
- (32) Om den generelle bakgrunnen og hovedinnholdet i bestemmelsen heter det i Ot.prp. nr. 28 (1994–1995) side 47:

"De foreslåtte endringene i paragrafen tar ikke sikte på å endre den bestående rettstilstand i forholdet mellom grunneierretten og reindrifftsretten. Formålet er i første rekke å gjøre det klart hva slags bruk grunneier og andre bruksberettigede kan gjøre av eiendommen uten å komme i konflikt med reindrifftsretten. Hensikten er å gi alle parter en mest mulig klar beskjed om hvilke disposisjoner som fritt kan foretas, og hva som krever en nærmere avklaring eller eventuelt ikke kan gjøres uten ved ekspropriasjon. Bestemmelsen er på linje med servituttloven § 2, som pålegger både rettshaver og eier å ikke benytte eiendommen til urimelig hinder for den andre part. Den er ingen offentligrettslig regulering av arealdisponeringene, men gjelder det privatrettslige forholdet mellom grunneier/bruksrettshaver og reindrifftsnaeringen."

- (33) Begge parter har som ledd i sin argumentasjon særskilt vist til uttalelser i proposisjonen side 48 som knytter seg direkte til utbygging i utmark, slik det er tale om her. Departementet uttaler:

"De forholdene som skaper de største brukerkonfliktene i reinbeiteområde, gjelder utbygging i utmarka. Det kan dreie seg om hyttebygging, etablering av hyttefelt, anlegg av skitrekk og andre turistanlegg. Disse tiltakene krever vanligvis behandling og vedtak i bygningsrådet før de kan settes i verk. Bestemmelsen i denne paragrafen omfatter ikke tiltak som krever byggetillatelse i henhold til plan- og bygningsloven § 93, eller vedtatt reguleringsplan for å settes i verk."

- (34) Uttalelsen om at bestemmelsen i denne paragrafen ikke "omfatter" tiltak som krever byggetillatelse eller vedtatt reguleringsplan, er uklar. Hjertind reinbeitedistrikt har anført at den bygger på at tiltak som er som så omfattende at det kreves byggetillatelse eller reguleringsplan, generelt vil være til vesentlig skade eller ulempe for reindrifftsutøvelsen og dermed ikke kan gjennomføres uten avtale eller ekspropriasjon. Jarle Kristian Ottesen har på sin side anført at uttalelsen må innebære at dersom det foreligger tillatelse til bygging etter bestemmelsene i plan- og bygningsloven, vil dette være tilstrekkelig, slik at det ikke skal skje noen ytterligere vurdering av forholdet til reindrifftsutøvelsen.
- (35) Jeg kan ikke se at noen av disse forståelsene har støtte i lovens ordlyd eller i andre kilder. Bestemmelsen i § 63 første ledd gjelder som påpekt det privatrettslige forholdet mellom grunneieren og innehavere av reindrifftsrettigheter. Plan- og bygningsloven regulerer det

offentligrettslige forholdet mellom en grunneier eller annen rettighetshaver og myndighetene. Vedtak som gjelder dette forholdet, kan ikke i noen retning være avgjørende for reindriftsutøvernes rettsstilling. Det jeg her peker på, er også fremhevet i det jeg har sitert fra proposisjonen side 47. Det kan være mulig at det er de samme utgangspunktene man har ønsket å uttrykke i det siterte fra side 48.

- (36) Etter mitt syn følger det klart av ordlyden i § 63 første ledd første punktum at det skal foretas en konkret vurdering av om grunneierens utnyttelse av eiendommen er til "vesentlig skade eller ulempe" for reindriftsutøvelsen. Innholdet i denne vurderingen er nærmere beskrevet i Ot.prp. nr. 28 (1994–1995) side 47:

"Den bruk som etter første ledd er til 'vesentlig skade eller ulempe', er i første rekke tiltak som vil hindre reindriftsutøver fra å utøve sine rettigheter etter denne loven. Det kan gjelde tiltak som fører til sperring eller forringelse av flyttlei, innskrenking av viktige beiteområder eller områder for skilling og samling av rein, eller tiltak som virker forstyrrende på kalving etc. Men en utnyttelse av eiendommen som vil gjøre det vanskelig for reindriftsutøver å overholde sin pålagte driveplikt i henhold til § 20, vil også være til 'vesentlig skade eller ulempe'."

- (37) Denne beskrivelsen må forstås slik at ikke ethvert tiltak som kan ha negativ virkning for utøvelsen av reindriftsrettigheter, vil være til "vesentlig skade eller ulempe". Man må opp til en viss terskel før det foreligger vern etter bestemmelsen. Dette kan også sees slik at reindriftsutøverne har en viss innrettingsplikt. Så lenge det ikke er tale om vesentlig skade eller ulempe, må man akseptere omlegginger av driften som blir nødvendig som følge av grunneiers tiltak.
- (38) Det følger av lovens ordlyd at utgangspunktet for vurderingen er virkningen av et tiltak for reindriftsutøverne. Vurderingen innebærer samtidig en interesseavveining opp mot grunneierens interesse, jf. Rt-2001-769 (Selbudommen) på side 816.
- (39) Hensynene til reindriften sto sentralt i prosessen som ledet til den vedtatte reguleringsplanen. Som jeg har nevnt, gjaldt det opprinnelige forslaget til reguleringsplan også hyttebygging i LNF sone 1 på sør- og østsiden av Steinvatnet.
- (40) Landbruks- og matdepartementet avga 23. mai 2012 uttalelse i plansaken. Departementet viste til innsigelser til planforslaget fra blant annet reindriftsforvaltningen ved områdestyret for Troms og fremhevet behovet for sikring av reindriften arealer, særlig de arealer som er avgjørende for en bærekraftig reindrift. Departementet ga videre uttrykk for følgende:
- "Vi har forståelse for reindriftnæringens synspunkter og bekymring for mer aktivitet i høgfjellet. Dette er et kjerneområde for Hjertind reinbeitedistrikt. Trekk- og flyttleia går på sørsiden av vannet og binder sammen to for reindriften viktige områder. Hyttene som er planlagt i LNF sone 1 er klart i strid med kommuneplanens arealdel, noe som både reindriften og Fylkesmannen peker på."**
- (41) Videre viste Landbruks- og matdepartementet til at det i kommuneplanen var åpnet for spredt bygging av fritidsbebyggelse i et avgrenset område som ble gitt LNF sone 2-klassifisering. Etter "en samlet avveining av de ulike interessene" kom departementet til at bygging av inntil fem hytter i LNF sone 2 på vestsiden av Steinvatnet kunne tillates.

- (42) Hensynet til reindriften er også vurdert i Miljøverndepartementets vedtak. Departementet konkluderte i denne sammenheng slik:

"Miljøverndepartementet mener at reguleringsplanen slik den er lagt fram ikke ivaretar reindriftens interesser. En begrenset utbygging av hytter innenfor LNF sone 2 der flytte- og trekkleien sikres vil etter departementets vurdering ivareta disse interessene i tilstrekkelig grad. Dette er også i tråd med anbefalingen fra Landbruks- og matdepartementet."

- (43) Det er uklart hvorfor Landbruks- og matdepartementet i sin uttalelse visste til fem hytter, og ikke seks som Miljøverndepartementets vedtak gjaldt. Denne forskjellen har ingen betydning i saken.

- (44) Etter mitt syn er det grunn til å merke seg at reindriftnæringen har vært betydelig involvert i planprosessen, og at hensynene til reindriften har vært grundig vurdert i forbindelse med det planvedtaket som er truffet. Dette er likevel et vedtak som er truffet etter offentligrettslige regler. De vurderingene som er gjort, er ikke avgjørende for avgjørelsen etter reindriftsloven § 63 første ledd første punktum, som regulerer det privatrettslige forholdet mellom partene.

- (45) Både tingretten og lagmannsretten vurderte de konkrete skadevirkningene for reindriften av en utbygging i samsvar med reguleringsplanen etter befaring i området. Lagmannsrettens bevisbedømmelse er ikke bestridt. Lagmannsretten har tatt følgende utgangspunkter for sin vurdering:

"Lagmannsretten legger, som tingretten, reindriftdistriktet og Landbruks- og matdepartementet som fagdepartement for reindriften, til grunn at området rundt Steinvatnet er et viktig område for reindriften i Hjertind reinbeitedistrikt. Der er beiteland, kalvingsland og oppsamlingsområde for rein, og det går trekk- og flyttleier i området, herunder trekk- og flyttleier på sørsiden av Steinvatn som binder sammen to områder som begge er viktige for reindriften."

- (46) Jeg bygger også på disse utgangspunktene.
- (47) Når lagmannsretten og tingrettens flertall er kommet til at hyttebygging i samsvar med reguleringsplanen ikke er til vesentlig skade eller ulempe for reindriftsutøvelsen, er det særlig fordi det er tale om et begrenset antall hytter plassert mellom eksisterende hytter. Det er videre lagt vekt på at det ikke skal opparbeides vei til området. Parkering vil skje i et område som ligger utenfor det aktuelle området for reindriften. Det vil være tale om hytter med enkel standard, uten strøm, vann og kloakk.
- (48) Jeg er enig i at det er av betydning for vurderingen at de tillatte hyttene er plassert mellom eksisterende hytter. Det er opplyst at to av disse ble bygget så tidlig som på 1920-tallet. Dette innebærer at det ikke er tale om å gjøre inngrep i natur som fra tidligere er fullstendig uberørt.
- (49) Samtidig må man være oppmerksom på faren for at mange, isolert sett små, tiltak samlet kan få alvorlige konsekvenser for reindriftnæringen. Dette er fremhevet og vurdert under arbeidet med reguleringsplanen i denne saken. Ved oversendelsen til Miljøverndepartementet ga Fylkesmannen i Troms blant annet uttrykk for følgende:

"Fylkesmannen ser det som viktig å unngå at reindriftens områder blir nedbygd bit for bit. En bit for bit-utbygging gir uforutsigbare rammer for reindriftsnæringen, og spesielt mht. det arealpress det aktuelle reinbeitedistriktet har vært utsatt for, og som det er redegjort for fra reindriftens side i innsigelsen."

- (50) Landbruks- og matdepartementet fremhevet i sin uttalelse blant annet følgende:
- "Totaleffekten av mange små inngrep og forstyrrelser er derfor ofte større enn summen av de enkelte inngrep skulle tilsi. På bakgrunn av dette er det behov for oppmerksomhet omkring sikring av reindriftens arealer, særlig de arealer som er avgjørende for en bærekraftig reindrift."**
- (51) I sin konklusjon, som gikk ut på at et begrenset antall hytter ble tillatt bygget, fremhevet Landbruks- og matdepartementet at reindriftens arealbehov "bør vurderes i en ny, overordnet plan på regionalt nivå der ulike sektorerers arealbehov avveies".
- (52) Slik jeg ser det, må problemene knyttet til gradvis utbygging håndteres på et politisk nivå. Ved den rettslige prøvingen etter reindriftsloven § 63 må spørsmålet være om de nye hyttene, når de kommer i tillegg til de hyttene som er der fra før, innebærer at det oppstår en vesentlig skade eller ulempe for reindriftsutøvelsen.
- (53) Om de konkrete virkningene av utbyggingen uttaler tingrettens flertall, med tilslutning fra lagmannsretten, følgende:
- "Etter flertallets syn vil det under utbyggingen kunne bli en del støy og økt ferdsel av betydning som kan virke forstyrrende på driften i perioden. Det vil likevel være en begrenset trafikk til denne typen hytter og atkomst med motoriserte kjøretøyer vil være begrenset da det ikke er vei inn i området. Det kan også ses hen til Hjerttind reinbeitedistrikt har sine vinterbeite i andre områder ved Altevann, selv om noen rein kan bli igjen i dette området.**
- Hyttene er plassert slik at de ikke kommer i veien for trekk- og flytting av reinen slik trekkveiene ble beskrevet på befaringen. Atkomsten til hyttene vil krysse disse flyttveiene, men retten antar at den begrensede økning i ferdsel som hyttene medfører ikke vil være til ulempe av større betydning. Området vil etter flertallets vurdering ikke bli delt i to."**
- (54) Tingrettens flertall fremhever også at det aktuelle området utgjør en svært liten del av reinbeitedistriktet, og at sommer- og høstbeite ikke er noen knapphetsfaktor for dette distriktet. Distriktet fremhever selv i sine bruksregler at det er vinterbeitene som anses som minimumsfaktoren for distriktet.
- (55) Jeg er enig i de tidligere instansenes vurdering av disse spørsmålene. Bevisbedømmelsen er som påpekt ikke bestridt.
- (56) Jeg finner grunn til å peke på at selv om Ottesen har adgang til å bygge hytter, vil både han og senere kjøpere ha plikt til å ta særskilt hensyn til reindriften etter de prinsippene som følger av reindriftsloven § 63 første ledd og av de generelle reglene i reindriftsloven § 65 om ferdsel i område hvor rein beiter. Det vil innebære at man både i forbindelse med hyttebygging og senere må ta rimelig hensyn til reindriften, blant annet ved valg av tidspunkt og metode for transport til hyttene.

- (57) Min samlede vurdering er, som også tingrettens flertall og lagmannsretten er kommet til, at utbygging i samsvar med reguleringsplanen ikke vil innebære vesentlig skade eller ulempe for reindriftsutøvelsen. Det innebærer at anken forkastes.
- (58) Jarle Kristian Ottesen har vunnet saken og skal etter hovedregelen i tvisteloven § 20-2 første ledd ha erstattet sine sakskostnader for Høyesterett. Jeg finner ikke grunnlag for å anvende unntaksregelen i tvisteloven § 20-2 tredje ledd for behandlingen i Høyesterett.
- (59) Ved lagmannsrettens dom ble Ottesen tilkjent sakskostnader for lagmannsretten, men ikke for tingretten. Jeg finner ikke grunn til å endre denne avgjørelsen.
- (60) Advokat Brøndbo har inngitt sakskostnadsoppgave for Høyesterett på til sammen 361 912 kroner, inkludert påløpte kostnader og merverdiavgift. Det er ikke fremkommet merknader, og jeg legger oppgaven til grunn.
- (61) Jeg stemmer for denne

D O M :

1. Anken forkastes.
  2. I sakskostnader for Høyesterett betaler Hjertind reinbeitedistrikt til Jarle Kristian Ottesen 361 912 – trehundreogsekstientusennihundreogtolv – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av dommen.
- (62) Dommer **Webster:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (63) Dommer **Kallerud:** Likeså.
- (64) Dommar **Høgetveit Berg:** Det same.
- (65) Dommer **Endresen:** Likeså.
- (66) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. Anken forkastes.
2. I sakskostnader for Høyesterett betaler Hjertind reinbeitedistrikt til Jarle Kristian Ottesen 361 912 – trehundreogsekstientusennihundreogtolv – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av dommen.

Riktig utskrift bekreftes: